

METODE ȘI PROCEDEE EVALUATIV-STIMULATIVE

În contextul evaluativ școlar evaluarea acționează din două perspective [CHARLES HADJI,1992,pag.14] :

- evaluarea ca utilitate sociala, care se traduce prin decizia de orientare ,selecție și certificare ;
- evaluarea ca utilitate pedagogică tradusă prin decizii de reglare didactică.

O definiție a evaluării este următoarea : „Evaluarea constă într-o măsurare sau apreciere, cu ajutorul criteriilor , a atingerii obiectivelor sau a gradului de proximitate a unui rezultat școlar în raport cu o normă.”[Yvan Abernot , Les methodes d’evaluation scolar) .

După G. Noizet ,în 1978 :”Intr-o accepție mai largă , termenul de evaluare desemnează actul prin care ,a propos de un eveniment ,un individ,sau un obiect ,se emite o judecată prin raportare la unul sau mai multe criterii.”

J.M .De. Ketele ,1982:” A evalua înseamnă a examina gradul corespondenței dintre un ansamblu de informații și un ansamblu de criterii adecvate obiectivelor fixate ,în vederea luării unor decizii.”

Încercând să extragem ceea ce unește definițiile date mai sus ,putem spune ca în sens general A EVALUA înseamnă a formula o judecată de valoare asupra realității. În domeniul școlar termenul de „evaluare” are sensul de a atribui o notă sau un calificativ unei prestații. Actul evaluativ în școală este plurideterminat și multidimensional .

Importanța evaluării în procesul de învățământ crește și dintr-o altă perspectivă și anume aceea a educației permanente . Concomitent cu creșterea importanței se produc schimbări semnificative și în ceea ce privește obiectivele urmărite ,criteriile de evaluare ,metodele și tehnicile folosite. În acest context restrângerea ariei acțiunii de evaluare la rezultatele obținute de elevi pe durata școlarizării ,fără a fi concepută din perspectiva educației permanente nu mai este satisfăcătoare.

În consecință o direcție de evoluție a evaluării randamentului școlar al elevilor o reprezintă extinderea preocupărilor asupra condițiilor și factorilor de care depind rezultatele obținute .

Problematika pe care o generează acțiunea de evaluare face parte din ansamblul teoriei educației ,sau mai corect reprezintă TEORIA EVALUĂRII . Acesta este un ,, sistem de concepții ,principii și tehnici referitoare la măsurarea și aprecierea rezultatelor școlare și a procesului didactic ; este componentă a tehnologiei didactice ” (I.T. Radu ,Teorie și practică în evaluarea eficienței învățământului)

În evoluția teoriei evaluării s-au desprins mai multe teze ,dintre care două se poate aprecia că au valoare programatică :

- extinderea acțiunilor evaluative de la măsurarea și aprecierea rezultatelor (obiectiv tradițional al acestora) la evaluarea procesului care a condus la aceste rezultate ;
- conceperea unor modalități mai eficiente de integrare a acțiunilor evaluative în activitatea didactică (I.T. Radu ,Sinteze pe teme de didactică modernă ,1986)
Din cele prezentate rezultă faptul ca noțiunea de evaluare și-a amplificat foarte mult conținutul în ultimul timp iar aria ei problematică s-a extins în consecință .Caracteristicile actuale ale conceptului de EVALUARE au fost sintetizate recent de Yvan Abernot (1996)astfel:
- Evaluarea școlară nu este decât un mijloc în slujba progresului elevului ,nu un scop în sine .
- Evaluarea trebuie sa fie în slujba procesului educativ și integrată acestuia.
- Evaluarea trebuie să aprecieze înainte de toate drumul parcurs de elev :a făcut progrese sau nu ?
- Evaluarea trebuie sa stimuleze activitatea elevului și sa faciliteze progresul său .
- Pentru a evalua corect ,profesorul trebuie să fie neutru și obiectiv pe cât posibil.
- A evalua un elev înseamnă a-i transmite informații utile.
- Evaluarea trebuie să-l ajute pe elev toată viața.
- Evaluarea trebuie să fie în serviciul elevului ; ea trebuie să-l ajute să-și construiască viitorul.
- Evaluarea trebuie să se adreseze unei ființe în devenire,în creștere, care nu a încheiat procesul de dezvoltare.

Evaluarea constituie o acțiune complexă care presupune realizarea mai multor operații .Deși acestea sunt în strânsă legătură și se prezintă ca elemente componente ale unui proces unitar ,totuși sunt diferite prin natura lor și prin rolul îndeplinit ,principalele operații constau în:

- **măsurarea** fenomenelor pe care le vizează evaluarea;
- **interpretarea și aprecierea** datelor obținute ;
- **adoptarea deciziilor** ameliorative .

Pentru a-și putea îndeplini rolul care i-a fost dat ,evaluarea are nevoie **de strategii și metode** ,care puse în aplicare duc la o mai bună aplicabilitate a procesului de evaluare și în același timp ușurează munca evaluatorului.

În teoria și practica educațională se disting trei strategii de evaluare: - **evaluarea inițială** –are rol de control ,este diagnostică, stimulantă și indică planul de urmat în procesul de învățare. Este „răul necesar” (Yvan Abernot,)

- **evaluarea sumativă** - este realizată prin verificări parțiale pe parcursul programului și o estimare globală,de bilanț,a rezultatelor pe perioade lungi,în general corespunzătoare semestrelor școlare sau anului școlar . Ea realizează un sondaj atât în ceea ce privește elevii, cât și materia a cărui însușire este supusă verificării.

- **evaluarea formativă** –„marchează faptul că evaluarea face parte din procesul educativ normal,„erorile” fiind considerate ca momente în rezolvarea unei probleme și nu ca slăbiciuni ale elevului sau manifestări patologice .”(G .de Landsheere -1979) Evaluarea formativă este mai degrabă o atitudine decât o metodă . Ea nu este o verificare a cunoștințelor ,ci este o „interogare”a procesului de învățare ,o reflecție asupra activității de învățare.

Un rol la fel de important, în realizarea unei evaluări corecte și utile, ca cel al strategiilor îl dețin **metodele și tehnicile de evaluare**. Găsirea unor noi metode, tehnici de evaluare cu adevărat originale este mai dificilă, deși este de dorit. A proiecta demersul pedagogic, a-l realiza și a-i evalua efectul constituie faze nedisociabile ale unui sistem ca elementele unui puzzle; pentru a înțelege sensul trebuie să ordonezi părțile (Michel Barlow, „L'evaluation scolaire, Decoder son langage, Chronique sociale, 1992)

Metodele și tehnicile de evaluare pot fi împărțite în :

-Metode tradiționale - folosite frecvent în practica școlară curentă sunt (I. T. Radu, Teorie și practică în evaluarea eficienței învățământului, 1981):

- ***probe orale*** – „La oral se apreciază întreaga personalitate. Modul de prezentare, ținută, privirea directă sau nu, prezența de spirit, prestigiul, concentrarea atenției, demn sau servil, prestigiul, șarmul sunt importante” (H. Pieron, 1963);
- ***probe scrise*** – care se realizează recurgându-se la mai multe tipuri de lucrări precum: probe scrise de control curent, lucrări de control la sfârșitul unui capitol, lucrări scrise semestriale, etc.
- ***probe practice*** – realizează verificarea modului în care elevii efectuează diferite lucrări specifice unor obiecte de învățământ.

- Metode alternative – pot fi folosite alături de cele tradiționale. Oferă cadrul didactic informații suplimentare despre activitatea și nivelul pregătirii elevului. Completează datele furnizate de metodele tradiționale. Sunt de mai multe tipuri :

- observarea sistematică a comportamentului elevului ;
- investigația;
- proiectul;
- portofoliul;
- autoevaluarea e t c .

În această lucrare am hotărât să mă opresc asupra a ceva nou apărut, o inovație în pedagogie și anume asupra metodelor evaluativ – stimulativ.

- Metode evaluativ - stimulativ – sunt folosite alternativ cu cele tradiționale și încearcă să situeze elevul în centrul actului de predare – învățare – evaluare. Ca și cele tradiționale sunt de mai multe tipuri:

- **Observarea și aprecierea verbală**

Se referă la gradul de implicare a elevilor în activitatea de învățare și calitatea rezolvării sarcinilor primite în cadrul orelor. Profesorul are posibilitate să constate acestea în mai multe etape ale lecției, nu numai într-una singură. Informațiile obținute de către cadrul didactic se concretizează în aprecieri verbale (*e bine, corectează aici, ai uitat să notezi ceva*). Acestea trebuie să fie în concordanță cu calitatea prestației elevilor, să-i încurajeze, să le ofere sugestii, să nu-i lase pe un traseu greșit.

- **Chestionarea orală**

Se practică două forme: **curentă și finală**. Prima se aplică în fiecare oră, ea adresându-se întregii clase sau, pe rând, elevilor. Chiar și atunci când conversația de chestionare se desfășoară cu un elev, ceilalți elevi vor fi atenți, pentru a putea confirma răspunsul, a interveni în scopul completării sau al corectării. Chestionarea finală se practică la sfârșitul unui capitol, al unui semestru. Eficiența metodei depinde de modul în care sunt formulate întrebările și ce se urmărește cu

precădere:simpla reproducere a cunoștințelor ,interpretarea și prelucrarea lor ,capacitatea de a opera cu ele ,de a le aplica în practică. Este mai potrivită vârstelor mici ,obișnuindu-i pe copii să expună un subiect.(Nicola ,400)

- **Portofoliul**

este o metodă care a apărut recent în învățământul românesc și nu este prea uzitată. O anumită încredere în ea provine și din formalismul cu care este aplicată nu de puține ori,ca și din rezistența unor cadre didactice față de ceea ce nu a mai fost aplicat.

Portofoliul presupune produse ale activității de învățare a elevilor; aceștia creează și selectează produsele ,însoțindu-le de reflecții personale . Domeniul care a făcut obiectul de studiu al elevului a fost ales de el și sunt toate motivele să obțină performanțe în ceea ce privește cunoașterea acelu segment dintr-o materie de învățământ .pentru că elevii lucrează efectiv și personal ca să întocmească portofoliul ,acest fapt îi conferă valoare instructivă. Pentru că permite profesorului ca, pe baza materialelor lucrate ,să aprecieze activitatea elevilor ,el deține și o valoare evaluativă.

În evaluarea portofoliului trebuie să se ia în calcul următoarele repere :**a**-fiecare element în parte; **b** - elementele în ansamblul lor; **c** – raportarea produselor la scopul propus .

Alcătuirea unui portofoliu presupune respectarea câtorva cerințe: - să conțină un număr nu prea mare de piese (6 până la 12) ,întrucât un număr considerabil riscă să admită și unele nerepresentative și îngreunează o apreciere justă din partea profesorului;

- elevul să-și precizeze cu claritate scopul realizării portofoliului ;
- produsele să fie însoțite de reflecții personale .

Există mai multe tipuri de portofolii :

a-de celebrare –se practică la clasele mici ,inclusiv la clasele ciclului primar ,și presupun adunarea de materiale în legătură cu un eveniment sau o personalitate .

b – de dezvoltare –au ca scop evidențierea procesului de dezvoltare a unei competențe determinate . Spre exemplu : dezvoltarea capacității de argumentare, de rezumare ,de sintetizare e t c . Intră într-un asemenea portofoliu piese ca : extrase din lucrări despre textul argumentativ,observații personale asupra acestora,probe personale de elaborare a unui text argumentativ e t c.

c - de competență – se practică în situațiile când este nevoie de a demonstra capacitățile personale , în vederea primirii unei sarcini ,a ocupării unui anumit loc în colectiv e t c .Spre exemplu pentru desemnarea ghidului –elev într-o excursie școlară de 2-4 zile ,aspiranții la această funcție pot realiza portofolii axate pe problematica excursiei ,demonstrând cunoașterea locurilor ,a obiectivelor de pe traseu,a semnificațiilor lor,capacitatea de a selecționa informațiile și de a le transmite într-un mod accesibil participanților.

Autoevaluarea

În mod cert ,are valori funcționale :dezvoltă capacitatea elevului de a se aprecia pe sine însuși cât mai aproape de realitate, stimulează gândirea .

Pentru ca autoevaluarea să reprezinte un element serios și util ,este necesar ca elevii să învețe procedura de evaluare .În nici un caz ei nu vor fi puși în fața unei situații pentru care nu sunt pregătiți ,de tipul: „, Apreciază-ți răspunsul(lucrarea)și dă-ți o notă”.Ei vor fi instruiți ,ca să aibă în vedere elementele de care să țină seama în aprecierea răspunsurilor (elemente principale și secundare,efortul personal evidențiat

de către cel care răspunde, originalitatea ideilor, organizarea răspunsului, coerența și corectitudinea exprimării). Pentru ca elevii să dobândească aceste competențe (într-un mod incipient, desigur) e bine ca profesorul să demonstreze în fața lor cum a făcut notarea unui elev, ce a luat în considerare. Activitatea de motivare a notei de către profesor trebuie realizată astfel încât să nu apară ca o slăbiciune (obligație) nedorită a profesorului în fața clasei; unii dintre elevi nici nu vor înțelege și nici nu-și vor asuma procedeul, alții vor vedea în acest procedeu – după cum și este – un mod de autodiscreditare a profesorului, iar alții vor comporta necivilizat, ajungând să creadă ca ei sunt tot atât de îndreptățiți la a-și da cu părerea despre notă ca și profesorul, odată ce acesta este obligat să dea raportul în fața lor. De aceea autoritatea profesorului – câtă a mai rămas – trebuie ferită de excese de democrație și motivare.

- Baremul

Este o grilă de evaluare și notare unitară; din tema de verificat se extrag câteva elemente, care se notează cu un număr de puncte. Punctajul maxim realizabil este de 100. Acesta se transformă în note.

În cazul lucrărilor de tipul compozițiilor (eseuri structurate sau nestructurate), care presupun o manifestare mai pronunțată a subiectivității elevilor și nu sunt încadrabile în măsurări exacte, nu este recomandabil să se recurgă la o evaluare și notare numerică pe baza unui barem, însă, „se poate stabili și în acest caz o grilă de apreciere comună, dar actul de evaluare nu mai prezintă stabilitate în notare, respectiv acordul profesorilor în ceea ce privește punctajul atribuit decât într-o măsură mai mică. Aditivitatea criteriilor de apreciere este încălcată, fiind vorba de o apreciere globală. (Ionescu, Radu)

- Teste docimologice

Testul docimologic sau de cunoștințe este un set de probe sau de întrebări, aplicat cu scopul de a verifica și evalua nivelul asimilării cunoștințelor și capacitatea de a opera cu ele. Răspunsurile se raportează la o scară de apreciere elaborată de profesor, comunicată elevilor. Întrebările sau problemele – numite **itemi** – au în vedere informațiile ce trebuie reținute dintr-un capitol, dintr-o parte a programei; ele sunt astfel concepute încât să permită o notare obiectivă. Testul docimologic se referă la obiective ce trebuie atinse într-o anumită perioadă de timp, și prin intermediul lui, se constată dacă aceste obiective au fost realizate. Pe baza analizei rezultatelor, profesorul își dă seama ce elemente au fost reținute și care sunt minusurile caracteristice. Existența unui barem de corectare oferă șansa unei notări obiective.

În funcție de locul și sarcinile pe care și le propun, testele au trei forme:

a – inițiale – se organizează la începutul unui an școlar, semestru sau capitol, pentru a determina gradul de cunoștințe ale elevilor de la acea dată și a cunoaște de ce achiziții se poate folosi profesorul și ce minusuri prezintă elevii.

b - de progres – scopul lor este de a identifica achizițiile elevilor într-o perioadă determinată de timp; de a se verifica în ce măsură au fost însușite cunoștințele prevăzute în programa școlară pentru perioada respectivă. Este un prilej pentru profesor de a verifica eficiența propriei activități și de a-și reorienta demersul didactic.

c- finale – figurează la sfârșitul unui semestru sau al unui an școlar. În funcție de conținutul activității presupuse, există mai multe categorii de itemi:

-*itemi de formulare completă* (de exemplu:să se dea definiția predicatului,a comediei, a metaforei e t c . ; să se stabilească și să se exemplifice speciile genului liric învățate la ore.)

-*itemi de completare de spații goale* (de exemplu: să se completeze spațiile goale (libere)cu formele corespunzătoare ale pronumelui personal).

-*itemi cu răspunsuri la alegere* (binari sau cu alegere multiplă) -au devenit tot mai răspândite și,în mare măsură, chiar plac elevilor ,pentru că dețin ceva din ideea de competiție cu sine însuși .Se pot oferi două ,trei sau patru alternative de răspunsuri ,dintre care un răspuns ,în mod obligatoriu ,este corect (în nici un caz nu sunt două sau mai multe).

De exemplu:

a-În textul Hai mai bine să mergem și noi acolo ,ca să ne simțim bine cu toții !-,hai este a-pronume;b-verb;c-adverb.

b-În textul Umblați cu grijă ,să nu stricați ceva!,cu grijă este :a-adverb precedat de prepoziție ;b- locuțiune adverbială; c-substantiv precedat de prepoziție ;d-locuțiune adjectivală.

c-Efemer înseamnă :a-gingaș;b-trecător ;c-ciudat;d-atent.

d-Opac înseamnă : a-nestrăveziu;b-închis ermetic;c-opus;d-inactiv .

e- În textul Cine poate oase roade;cine nu ,nici carne moale. Sunt: a-două propoziții;b-trei propoziții; c-patru propoziții; d- altă soluție .

-*itemi de potrivire sau asociere* - unor enunțuri le corespunde un număr egal de enunțuri - răspuns ,dispuse la întâmplare;elevii trebuie să le potrivească.

De exemplu se cere elevilor să traseze linii pentru a face să corespundă titlul operei cu specia .

elegie	I.L.Caragiale :Bacalaureat
baladă	Mihail Sadoveanu :Cealaltă Ancută
roman	George Coșbuc:Nunta Zamfirei
nuvelă	Gala Galaction:De la noi ,la Cladova
povestire	Camil Petrescu:Patul lui Procust
schiță	Tudor Mușatescu:Titanic vals
comedie	Camil Petrescu:Suflete tari
dramă	Mihai Eminescu:Mai am un singur dor

După gradul de obiectivitate presupus, itemii sunt de trei categorii:

a-itemii activi - cu alegere duală sau binară, alegere multiplă(elevul este solicitat să aleagă răspunsul corect sau să scrie în spațiul punctat răspunsul corect)

b-itemi semiobiectivi –cu răspuns scurt de completare

c-itemi subiectivi-pe baza unei structuri de idei, de tip eseu structurat sau nestructurat .

În elaborarea textelor,profesorul se va conduce strict după prevederile programei școlare .

Elaborarea corectă a unui *text decimologic* ridică două probleme importante: **a**-stabilirea întrebărilor și **b**-măsurarea și evaluarea răspunsurilor.

Întrebările pot fi de două tipuri:

-a cu răspunsuri deschise

Dau posibilitatea elevilor să-și formuleze răspunsul pe baza achizițiilor personale .

Aceste întrebări solicită elevii în activități de interpretare , argumentare,explicare.

1-Ce semnificație are pentru starea și evoluția personajelor din romanul „Enigma Otiliei” prezentarea la început a casei lui Costache Giurgiuveanu?

2-Ce credeți despre titlul aceluiași roman? Se justifică el sau nu?

3 –De ce balada” Riga Cripto și Lapona Enigel” a lui Ion Barbu este considerată „ un Luceafăr cu rolurile inversate” ?

b-cu răspunsuri închise

Presupun un singur răspuns, potrivit relației adevărat-greșit.O formă a acestui tip de întrebare este varianta cu răspunsuri la alegere . Se dau 2-3 răspunsuri posibile, un răspuns este corect.

1-În enunțul „ Și cu mine eram patru .”, patru are funcțiunea sintactică de nume predicativ ,intrând în compunerea predicatului nominal „eram patru” .Adevărat-greșit (încercuiți varianta pentru care ați optat)

2-În enunțul „Se știu puține despre acest animal nocturn .” ,puține este a- subiect;b-complement direct; c- complement circumstanțial de mod; d- altă soluție.

După aplicare textului, răspunsurile elevilor se raportează la o scară etalon ,iar rezultatul se va dobândi prin însumarea punctelor obținute. Acestea se transformă apoi în calificative.

Prin natura lor ,obiectele de învățământ acceptă ,într-o măsură mai mare sau mai mică evaluarea cunoștințelor prin texte.Se aplică mai ușor și prezintă garanția obiectivității la gramatică, dar mai complicat –subiectiv la literatură și compoziție (dar nu imposibil)

-Testul de comprehensiune a lecturii

Aplicarea textelor este și o modalitate de verificare a competențelor elevilor în domeniul comunicării. De exemplu, pentru verificarea capacității de comprehensiune (înțelegere) a mesajelor de către elevi se aplică **testul de completare** .Utilizarea acestui procedeu se bazează pe faptul că un mesaj poate fi înțeles în totalitatea lui ,chiar și dacă un cuvânt, spre exemplu , este doar ghicit.Pentru a obține materialul necesar aplicării testului ,se ia un text , din care se omit, la întâmplare sau periodic , cuvinte.Dacă cuvântul respectiv are un rol esențial în construcția textului,atunci fără prezența și înțelegerea lui ,nici mesajul nu va putea fi înțeles .În consecință nu se vor elimina cuvintele –cheie, purtătoarele de sens ale textului sau fragmentului de text.

În prima etapă se suprimă cuvintele de pe locurile 1 ,6,11,16,etc.; într-o a doua etapă ,cuvintele de pe locurile 2,7,12,17,etc.(Gagne). O altă variantă de aplicare a acestui test de completare constă în suprimarea unor cuvinte la întâmplare .De exemplu,al cincilea,al șaptelea sau al zecelea cuvânt este înlocuit de un spațiu gol sau de un alt semn.(MacGinitie,110). Se apreciază că testele de completare care au în vedere omiterea substantivelor sunt mai adecvate decât testele în care omiterea s-a produs periodic(unele cuvinte nu pot fi omise, pentru că absența lor nu poate fi suplinită din punct de vedere informativ ;spre exemplu,într-o structură de tipul „frunza arinului”,nu poate fi eliminat cuvântul „arinului”, pentru că există zeci de posibilități de înlocuire a lui) .Prin aplicarea acestui test se compară comprehensibilitatea mesajelor și felul de reacție a diverși elevi din punctul de vedere al gradului de înțelegere deținut de ei .Oricum,nu se utilizează în scopul acesta texte

din literatura artistică, puternic metaforizată , ci texte neutre din punctul de vedere al expresivității .

„ Capra –neagră a rămas la noi (stăpâna) piscurilor stâncoase, unde nu se (încumetă) să se ridice nici ursul ,(nici) chiar râsul. De altfel(puține) cârduri sau mai păstrat chiar (în) Carpații sudici din cauza (lăcomiei) vânătorilor .”(Simionescu)

Testul priceperii lecturii se aplică în mai multe variante, fiecare meritând a fi reținută și aplicată, cu toată doza de subiectivitate inevitabilă .Dacă nivelurile avute în vedere pentru a verifica înțelegerea lecturii au fost stabilite prin luarea în considerare a componentelor textului ,formulare întrebărilor e o operație complet subiectivă, pentru că profesorul este acela care o realizează în funcție de opiniile sale cu privire la acel text,și tot el este cel care stabilește punctele, după cum apreciază gradul de dificultate a întrebării .

Davis propune cinci niveluri asupra cărora să fie formulate întrebări, pentru a aprecia o lucrare, și anume:

Nivelul 1: Întrebări referitoare la sensul unui cuvânt .

Nivelul 2 : Întrebări referitoare la orânduirea cuvintelor într-un pasaj .

Nivelul 3 : Întrebări referitoare la informațiile conținute în text.

Nivelul 4 : Întrebări referitoare la informațiile care trebuie să se deducă din text.

Nivelul 5 : Întrebări referitoare la punctul de vedere al autorului .

(Landsheere)

P.Menzel propune o scară de niveluri organizată pe bază lingvistică și care se referă la obiective . Prezentăm câteva componente ale unui test de înțelegere pentru proza „Puiul” a lui I.Al.Brătescu-Voinești.

a-Întelegerea cuvintelor .

Presupune extragerea unui eşantion de cuvinte ,care nu fac parte din vocabularul fundamental,și se construiește pentru câteva cuvinte același tip de întrebare(e de dorit ca seria de cuvinte care se propune pentru răspuns să aparțină aceluiași câmp lexical).

„Într-o după-amiază , pe la sfârșitul lui august, pe când puii se jucau frumos în miriște împrejurul prepeliței, aud o căruță venind și oprindu-se în drumeagul de pe marginea lăstarului.”

-*Miriște* înseamnă –câmp cultivat cu trifoi

- câmp de pe care s-au secerat păioase

- teren acoperit cu spini

-*Lăstar* înseamnă - buruieni

- flori de mai multe feluri

- copăcei tineri crescuți după tăierea unei păduri

b-Întelegerea structurii textului

Se extrag câteva fraze la întâmplare și se formulează întrebări cu privire la părțile componente .

1-„Lecțiile de zbor se făceau dimineața , spre răsăritul soarelui,când se îngâna ziua cu noaptea,și seara în amurg,căci ziua era primejdios din cauza hereților , care dădeau târcoale pe deasupra miriștii.”(Când aveau loc lecțiile de zbor? Din ce cauză se desfășurau în acele momente?)

2-., Scăparea lor era lăstarul,dar tocmai dintr-acolo venea vânătorul.” (Din ce parte venea vânătorul?)

3-Înțelegerea relațiilor anaforice . Cine

spune: Eu o să zbor ; voi să rămâneți nemișcați;care zboară e pierdut?

Cine nu ascultă?

4-Înțelegerea relațiilor între fraze și alineate

Se cere elevilor să ordoneze fraze ori alineate dispuse dezordonat (Landsheere).

„Da” ,răspundeau ei.

Mama lor îi așeza la rând și îi întreba: „Gata?”

Și când zicea „trei”,frrrrr! Zburau cu toții de la marginea lăstarului tocmai acolo lângă cantonul de pe șosea și tot așa îndărăt.

„Una,două ,trei !”

Notarea compozițiilor

Aprecierea lucrărilor realizate de către elevi-prin care ei își exprimă nu numai cunoștințele într-un anumit domeniu,dar și viziunea personală asupra aspectului din realitate solicitat să fie reprezentat ,asupra unor atitudini,reații, conduite, exprimări etc.-reprezintă o componentă a practicii școlare dintre cele mai dificile și fără șanse de a fi rezolvată vreodată. Gilbert de Landsheere considera ca imposibilă soluționarea acestei probleme datorită specificității tipului de lucrare,puternicilor mărci subiective aplicate asupra ei și inexistenței unor posibilități de măsurare exactă a ceea ce este ,de fapt, baza sufletească personalizată a unei comunicări:

Dacă ar fi rezolvată ,decimologia ar înregistra poate cea mai frumoasă victorie a ei . Din păcate,sau mai curând din fericire pentru om , cea mai nobilă dintre activitățile lui – aprecierea frumosului,a adevărului și a binelui – desigur nu va fi supusă niciodată cuantificării obiective și deci nici automatizabilă .

Practica școlară,constrânsă , totuși, la aprecierea compozițiilor elevilor a admis și pus în circulație patru metode principale de evaluare a acestora :

a-Metoda impresiei generale.

Deși este considerată cea mai subiectivă(ca dovadă variațiile și fluctuațiile în notare aceleiași lucrări de către același examinator în momente diferite sau de către examinatori diferiți) este acceptată, deoarece se consideră că se potrivește cel mai bine , dintre toate metodele propuse,cu complexitatea lucrării .E recomandabilă ,cu precădere, pentru analiza povestirilor și a descrierilor . Se dovedește utilă și în cazul dizertațiilor,adică al textelor cu caracter argumentativ : să se susțină o opinie, o teză, o afirmație .

b-Scara de specimene .

Este o metodă la care s-a renunțat în cea mai mare măsură ,pentru că nu conducea la rezultate utile . Constă în alegerea câtorva compuneri (de obicei cinci),ilustrând niveluri de calitate diferită: de la cea mai slabă lucrare la cea mai bună . Celelalte lucrări se raportau la acestea.

c-Metoda analitică .

Este cea mai greoaie,trăsătură provenind și din excesul de analiză și din segmentarea a ceea ce ar trebui să fie perceput ca unitate (nedisecabilă). Pentru aprecierea lucrărilor profesorii examinatori stabilesc calitățile pe care lucrarea respectivă trebuie

să le dețină și pentru fiecare calitate se acordă un anumit număr de puncte.

C.Remondino ,după discuții prelungite cu 20 de cadre didactice din învățământul secundar , a obținut o listă de 17 calități previzibile în compozițiile școlare, realizând următoarea structură de apreciere:

- 1- **Lizibilitate**.....Calitatea unei scrieri care permite o citire ușoară, rapidă, fără echivoc .
- 2- **Estetică**.....Linie armonioasă și plăcută a literelor,bun gust la paginare.
- 3- **Prezentare**.....Curățenie,îngrijire,prezentare bună a lucrării.
- 4- **Corectitudinea scrisului**.....Densitatea greșelilor de ortografie .
- 5- **Corectitudinea morfologică**....Densitatea greșelilor morfologice.
- 6- **Corectitudinea sintactică**Densitatea greșelilor sintactice.
- 7- **Structura expunerii**.....Calitatea unei expuneri redactate ordonat,în proporțiile dorite și conformă unui plan .
- 8-**Bogăția de idei**Cantitatea de idei;resursele utilizate .
- 9-**Pertinența ideilor**.....Calitatea prin care ideile expuse se află într-un raport strâns cu tema tratată .
- 10-**Precizia informației**.....Veracitatea și exactitatea obiectivă ale afirmațiilor și faptelor expuse.
- 11-**Exhaustivitate**.....Calitatea care constă în a nu omite nimic din tot ce trebuie să se spună.
- 12-**Concizie**.....Calitate prin care ceea ce trebuie spus se spune cu minimum de termeni necesari , fără repetări, expresii emfatiche sau digresiuni .
- 13-**Proprietatea limbajului**.....Folosirea corectă a termenilor .
- 14-**Stil**.....Ușurință , exactitate , stăpânirea limbii din punctul de vedere al „construirii frazelor” .
- 15-**Originalitate**Calitate conform căreia, din lucrare, se întrevede și se manifestă ceva din personalitatea celui care scrie .
- 16-**Maturitate**Capacitatea de judecată , profunzimea criticii, acuitatea raționamentelor expuse .
- 17-**Imaginație**Capacitatea de creare, de transfigurare, de „proiecție”,evidențiată de lucrare (Landsheere) .

Prea multe elemente care trebuie avute în vedere concomitent îngreunează aplicarea acestei metode . **Educational Testing Service** din Princeton,cu completări efectuate de E.Page, a oferit o altă variantă mai ușor de reținut și , în consecință , de aplicat .

Dar indicarea a trei niveluri de realizare calitativă: înalt, mediu și scăzut, cu elementele lor de conținut , amplifică dificultățile de aplicare. Trăsăturile care urmează a fi apreciate într-o compoziție sunt :

- 1- **Idei sau conținut** : cantitatea și calitatea materialului folosit pentru tratarea subiectului .
- 2- **Organizare** : legătura dintre părțile compunerii și ansamblu .
- 3- **Stil** : utilizarea limbajului,în plus față de corectitudinea gramaticală .
- 4- **Mecanică** : ortografie,gramatică,punctuație .
- 5- **Creativitate** : (Landsheere)
- 6- **Determinarea frecvențelor** .

Se poate aplica în două variante : negativă – se identifică și se numără tipurile de greșeli dintr-o compoziție și se raportează la o sută sau o mie de cuvinte – și pozitivă- se inventariază procedeele folosite în compunere . Este o metodă utilizabilă mai degrabă în cercetarea pedagogică decât în practica școlară , neoferind sugestii ori concluzii în ceea ce privește activitatea elevilor .

BIBLIOGRAFIE

- Corneliu Crăciun , METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE ÎN GIMNAZIU ȘI LICEU , Ed. Emia Deva , 2004
- Marin Manolescu , EVALUARE ȘCOLARĂ –metode, tehnici , instrumente ,Meteor Pres, București 2005
- Romiță B. Iucu , Marin Manolescu , PEDAGOGIE , Editura Fundației Culturale „Dimitrie Bolintineanu” 2001
- Ministerul Educației Naționale . Consiliul Național pentru Curriculum . Curriculum Național (1999) . PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CLASA A V-A – A XII –A . Aria curriculară :Limbă și comunicare. Limba și literatura română .Limba latină , București .